

[קן] הָבָה נְתַחְכְּמָה לוֹ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵין
הָבָה אֱלָא לְשׁוֹן הַזְּמַנָּה לְמַעַבְדַּ דִּינָא שהזמינו את
עצמם לעשות דין בישראל. כְּמָה דִּיאֵת אָמַר (בראשית י"א) הָבָה
נִרְדָּה כמו שהפסוק אומר הבה נרדה, ונעשה דין בבני דור הפלגה. ושאל ויהונתן
כשהפילו גורל אמרו (שמואל א', י"ד) הָבָה תַּמִּים שיצא גורל אמת.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָבָה, כְּלָם המובא בכל מקום פי', לְשׁוֹן
הַסְּכָמָה וְהַזְּמַנָּה. כְּמוֹ (בראשית י"א) הָבָה נִבְנְהָ לָנוּ עִיר
נסכים שנבנה ונזמין כל צרכי הבנין. (שופטים כ') הָבוּ לָכֶם עֲצָה הזמינו
עצמכם ותנו עצה ונסכים יחד עליה. (תהלים כ"ט) הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי
אֱלֹהִים הסכימו והזמינו להביא קרבן מבני אלים.

אור הרשב"י

פרעה למנוע מהם ע"י שיחטיאם. ונראה שגם
על דרך זה מובנת הגזירה, "כל הבן הילוד
היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון". ידוע
שהבן הוא כינוי לנשמה, והבת הוא כינוי
לגוף. וז"ש כל "הבן" שהיא הנשמה הקדושה
של עם ישראל שהיא חלק אלוה ממעל,
היאורה תשליכוהו, שהוא הנילוס שהוא הע"ז
של מצרים שזה עולם של תענוגות והבלי
העולם הזה ושם תטביעו את הנשמה. וכל
הבת תחיון, זה הגוף הנגוף לאכול ולשתות
ולהתענג, ועי"ז ח"ו אין עם ישראל.

[קן] "הבה נתחכמה לו" פירושו נתחכמה
אותיות נחתך מ"ה, מ"ה נימט' אדם כנודע,
שפרעה רצה לחתוך את צורת האדם. שהרי
בני יעקב הם שופריה דיעקב כעין שופריה
דאדם הראשון, ורצה לחתוך את אות א'
מאדם המרמוז לאלופו של עולם ולהשאיר דם.
וכיצד יעשה זאת, שרצה להחטיאם ולהורידם
לחמשים שערי טומאה וממילא הקב"ה לא
יבחר בהם כעמו, כי עיקר אדם הוא שרודף
אחרי התורה והמצוות ועושה אותם. ור"ת
אד"ם הוא דרך מצוותיך ארוץ. ואת זה רצה

הלימוד היומי

רְבִי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְמָה לּוֹ סברא אמצעית. הסכמה
 כר' יוחנן ודין כר' יוסי, פי' נְהוּי בְּהַסְכָּמַת דִּינָא לְגַבִּיּוּהָ נהיה
 בהסכמה לעשות דין לישראל, על זה כתוב הבה נתחכמה לו.

פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת כֵּן יִרְבֶּה, וְכֵן יִפְרוּץ.
 ורוח הקודש אומרת כן ירבה, ורמוז ע"פ מה שאמר הכתוב (ירמיה
 נ"א) והוצאתי את בולעו מפיו שאות פ' אם תסיר ממנה הבליעה שהיא הנקודה, תהיה
 אות כ'. וזה שאמרו, רוח"ק אומרת "כן" ירבה ע"י שיוציא מאות פ' את הנקודה.
 וּמְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת ומלאכי השרת שירדו עם עם ישראל, הָווּ לְהוֹ
 לְשָׁפִים וְלִצְנִינִים היו להם ליתידות המנקרים וכקוצים העוקצים.
 הָדָא הוּא דְכָתִיב וְזֶה הוּא שְׁכֻתוֹב, וַיִּקְוְצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, דְּהוּוּ מִתְּעַקְצֵי מִמְּלֹאכֵי הַשָּׂרֵת שהיו נעקצים
 ממלאכי השרת הנקראים בני ישראל של מעלה, בְּהֵנִי קוּצֵי דְּמִתְּעַקְצֵי
 בְּהוּ אֵינְשֵׁי כְּמוֹ הַקּוּצִים שְׁנַעֲקָצִים בָּהֶם אַנְשִׁים.

אָמַר רְבִי יוֹדָאי אָמַר רְבִי יִצְחָק, הָוּה מַחֲשַׁבְתְּהוֹן
 דְּמַצְרָאֵי דְּמִמְנַע מִיִּשְׂרָאֵל פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה מַה הִיתָה
 מחשבתם של המצרים, שמנעו מישראל פריה ורביה,
 וְשִׁלְטָנָא דְּמִמְנָא עֲלֵיהוֹן ומה היתה מחשבתו של השליט התחתון והעליון שלהם שהוא השר
 הנמונה עליהם על המצרים, דְּאָעִיל בְּלָבָהוֹן כִּדְּ שִׁהְכְּנִיס בְּלִיבָם לומר
 אם בן הוא והמיתן אותו. ומתרץ, אֵלָא אָמַר לְהוֹן, הָוּוּ יְדַעִין,
 הלימוד היומי

דְּזָמִין בְּרָא חֲדָא לְמִיפְק מִיִּשְׂרָאֵל אלא אמר להם דעו לכם
 שעתיד בן אחד לצאת מישראל, דִּיתְעַבִּיד דִּינָא בְּאַלְהֵיהוֹן עַל
 יְדֵיהּ שיעשה דין באלהיכם, בשר שלכם למעלה, על ידו.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעָה שְׁאָמַר מֹשֶׁה, (שמות
 י"ב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אַעֲשֶׂה שְׁפָטִים, הֲלָךְ
 הַיּוֹמָה שָׂרוּ שְׁל מִצְרַיִם ד' מֵאוֹת פְּרָסָה בעולם העליון שהוא
 היעוד של גבול מצרים למטה. אָמַר לִיהּ קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 גִּזְרָה נִגְזְרָה לְפָנֵי אַמַר לוֹ הַקב"ה, גזרה נגזרה מלפני להוריד אותך
 מגדולתך מלהיות שר של מצרים דְּכַתִּיב (ישעיה כ"ד) יִפְקֹד יְהוָה עַל
 צָבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נִטְלָה
 הַשָּׂרְרָה מִמְּנֹו מדומה שר של מצרים, וְנִתְמַנָּה הַיּוֹמָה לְהִיּוֹת שַׁר
 שְׁל גֵיהֶנָם, לִידוֹן שָׁם נַפְשוֹת הָרַשָּׁעִים ונעשה עתה שוטר
 אכזרי לדון נפשות הרשעים בגיהנם. וְרַבִּי יְהוּדָה אֹמַר עַל
 הַיּוֹמָתִים גִּתְמַנָּה לְהַכְנִיסֵם בַּמִּסְפָּר וְלְהוֹצִיאֵם בַּמִּסְפָּר.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כְּתִיב (במדבר ל"ג) וּבְאַלְהֵיהֶם עָשָׂה
 יְהוָה שְׁפָטִים. וְשׂוֹאֵל וְכִי בְּאַלְהֵי שְׁל כֶּסֶף, וְשָׁל
 זָהָב, וְשָׁל עֵץ, וְשָׁל אֶבֶן, יֵשׁ שְׁפָטִים וְהִרִי אֵין בְּהֵם חִיּוֹת.
 אָלָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי הַשֵּׁיב לוֹ ר"י, שְׁל כֶּסֶף וְשָׁל זָהָב ע"י

ששפטו את כוחם העליון הָיוּ נִתְּכִים מֵאֱלֹהֵיהֶם, וְשָׁל עֵץ
מִתְּרַקְבִין.

רבי אלעזר אומר, אלוה של מצרים שֶׁהָיָה, וצוה הקב"ה לעשות בו שפטים ולשורפו באש שיהיה ריחו נודף ועצמותיו מושלכים בשוק. רבי יוחנן אומר, הרבה עבודה זרה היו במצרים ובכלל זה היה הנילוס. ואמר רבי אבא, לכן הנילוס נילקה תחילה כי בתחילה השר שלהם ואח"כ העם. ויש נילוס גם למעלה כנגד מה שיש למטה. רבי יצחק אומר, שעיקר ההכאה לאלוה של מצרים היה על הים כמ"ש "והנה מצרים נוסע אחריהם".

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, אֱלֹהֵי שְׁל מִצְרַיִם שֶׁהָיָה שְׁהִיוּ
עובדים למזל טלה [קז], **וְצוּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא**
לַעֲשׂוֹת בּו שְׁפָטִים, דהיינו **לְשַׂרֹּף אוֹתוֹ בְּאֵשׁ, כְּמָה**
דְּאֵתָ אָמַר כמו שאתה אומר בפסוק, (דברים ז') **כְּפִסְלֵי אֱלֹהֵיהֶם**
תִּשְׂרְפוּן בְּאֵשׁ, כִּדֵּי שִׁיְהֵא רִיחוֹ נוֹדֵף והטעם, שאז ידעו
כולם שצלו אותו. וכן ע"י הצלי יוציאו לו כל דמו שהוא הנפש, ועוד שאם יהיה
מבושל יהיה מכוסה בקדרה. **וְעוֹד,** (שמות י"ב) **רֹאשׁוֹ עַל כְּרַעְיוֹ**

אור הרשב"י

שבחודש של מזל טלה הכל פורח ויפה וא"כ הוא המזל הטוב ביותר. וכן הוא נקרא חודש האביב שפ"י אב י"ב אבא של כל חודשי השנה. ולכך אומר הוזה"ק לקמן שהקב"ה צוה לעשות בו שפטים, כדי להכניע את המצריים.

[קז] ידוע שפרעה הרשע ידע בודאי שהקב"ה ברא כל העולם כולו, אך אמר שעתה אין הוא מצוי ומשניח ה"ו אלא מסר את העולם למזלות שהם ינהיגו את העולם. ולכן פרעה ועמו בחרו ליקח את המזל טלה ולעבוד אותו היות והוא הראשון לכל המזלות, וגם ראו

הלימוד היומי